

Gliwice, 10.05.2020 r.

dotyczy: obowiązku przekazania spisu wyborców na podstawie art. 15 ustawy z dnia 6 kwietnia 2020 r. o szczególnych zasadach przeprowadzania wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r.

W dniu 8 maja 2020 r. została opublikowana ustawa z dnia 6 kwietnia 2020 r. o szczególnych zasadach przeprowadzania wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. (Dz. U. poz. 827). Zgodnie z art. 21 ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, czyli 9 maja 2020 r.

Ustawa nie reguluje wielu kwestii wprost, odsyłając do rozporządzeń wykonawczych. W przepisach ustawy przewidziano 9 obowiązkowych delegacji do wydania rozporządzeń i 1 delegację fakultatywną. Jak dotychczas zostało opublikowane tylko jedno rozporządzenie Ministra Aktywów Państwowych z dnia 9 maja 2020 r. w sprawie przekazania spisu wyborców gminnej obwodowej komisji wyborczej oraz operatorowi wyznaczonemu w związku z przeprowadzeniem wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. (Dz. U. poz. 828).

Zgodnie z art. 15 ust. 1: *Spis wyborców w danej gminie, o którym mowa w art. 26 § 4 ustawy, o której mowa w art. 3 ust. 8¹, wójt, burmistrz lub prezydent miasta sporządza w 3 egzemplarzach. Spis ten przekazuje operatorowi wyznaczonemu w dniu wejścia w życie ustawy.*

Z przepisu art. 1 ustawy wynika, że określa ona *szczególne zasady przeprowadzania głosowania korespondencyjnego w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r., w związku z ogłoszonym stanem epidemii na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.*

Według stanu na dzień wejścia w życie ustawy (9 maja 2020 r.) pozostaje w mocy postanowienie Marszałka Sejmu z dnia 5 lutego 2020 r. w sprawie zarządzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 184), w którym wyznaczono datę wyborów na 10 maja 2020 r.

Państwowa Komisja Wyborcza w Komunikacie z dnia 7 maja 2020 r.² poinformowała *wyborców, komitety wyborcze, kandydatów, administrację wyborczą oraz jednostki samorządu terytorialnego, że głosowanie w dniu 10 maja 2020 r. nie może się odbyć. W ocenie PKW w konsekwencji powyższego nie mogą mieć*

¹ Jest to odwołanie do Kodeksu wyborczego

² <https://pkw.gov.pl/aktualnosci/wyjasnienia-stanowiska-komunikaty/komunikat-panstwowej-komisji-wyborczej-z-dnia-7-maja-2020-roku>

*zastosowania także inne przepisy Kodeksu wyborczego związane z głosowaniem, w tym **wójtowie oraz konsulowie nie przygotowują spisów wyborców.***

Również Rada Ministrów w Stanowisku z dnia 8 maja 2020 r. (M.P. poz. 404) poinformowała, że *w zakresie zadań i kompetencji posiadanych przez administrację rządową nie jest możliwe przeprowadzenie wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w terminie wyznaczonym przez Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, tj. w dniu 10 maja 2020 r., zgodnie z wymaganiami przewidzianymi dla tych wyborów w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jak i w ustawach.*

W związku z powyższym należy uznać, że nie ma obecnie wyborów *Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r.*, a zatem przedmiot regulacji ustawy z dnia 6 kwietnia 2020 r. nie istnieje. W konsekwencji nie ma również spisów wyborców. Zgodnie bowiem z art. 26 § 4 Kodeksu wyborczego, do którego wprost odsyła art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 2020 r.: *Spis wyborców służy do przeprowadzania głosowania w wyborach, które zostały zarządzone.* Stanowisko, zgodnie z którym wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) nie sporządzali spisu wyborców w wyborach zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r. potwierdza Państwowa Komisja Wyborcza w przywołanym wyżej Komunikacie z dnia 7 maja 2020 r.

Należy w tym miejscu zaznaczyć, że w Oświadczeniu z dnia 24 kwietnia 2020 r., dotyczącym przekazania spisu wyborców w związku z pismem Poczty Polskiej z dnia 23 kwietnia 2020 r., Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych zaznaczył, że: ***W świetle obowiązujących przepisów prawa to Państwowa Komisja Wyborcza, a nie Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych, jest organem odpowiedzialnym za właściwy przebieg wyborów na Prezydenta RP.***³ Tak więc wskazane wyżej stanowisko PKW należy uznać za wiążące dla wszystkich innych organów i instytucji, w tym jednostek samorządu terytorialnego i Poczty Polskiej S.A.

Z powyższego wynika, że przewidziany w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 2020 r. obowiązek przekazania spisu wyborców operatorowi wyznaczonemu nie może zostać zrealizowany w związku z nieistnieniem spisów wyborców, a także w związku z tym, że organy odpowiedzialne za przeprowadzenie wyborów (PKW, Rada Ministrów) przyznały, że w terminie zarządzonym przez Marszałka Sejmu wybory się nie odbędą. Wybory w innym terminie, jak dotychczas, nie zostały zarządzone.

Niezależnie od powyższego, należy wskazać na poważne wątpliwości, jakie budzi przywołane wyżej rozporządzenie Ministra Aktywów Państwowych z dnia 9 maja 2020 r. w sprawie przekazania spisu wyborców gminnej obwodowej komisji wyborczej oraz operatorowi wyznaczonemu w związku z przeprowadzeniem wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. (Dz. U. poz. 828), wydane na podstawie art. 15 ust. 5 ustawy z dnia 6 kwietnia 2020 r.

Wątpliwości te wzbudza przede wszystkim forma, w której dane powinny zostać przekazane. Przekazanie szeregu danych osobowych w postaci elektronicznej w edytowalnym pliku w formacie .xls albo .xlsx, bez hasła narusza w sposób oczywisty fundamentalne zasady ochrony danych osobowych. Co prawda rozporządzenie RODO nie przewiduje wprost konieczności używania haseł w przypadku przetwarzania danych osobowych, niemniej jednak taki obowiązek wydaje się być bezdyskusyjny w świetle zasady integralności i poufności. Zgodnie z art. 5 ust. 1 lit. f RODO dane osobowe muszą być przetwarzane w sposób zapewniający odpowiednie bezpieczeństwo danych osobowych, w tym ochronę przed niedozwolonym lub

³ <https://uodo.gov.pl/pl/138/1508>

niezgodnym z prawem przetwarzaniem oraz przypadkową utratą, zniszczeniem lub uszkodzeniem, za pomocą odpowiednich środków technicznych lub organizacyjnych.

Warto także zwrócić uwagę na motyw 56 RODO: *Jeżeli w ramach działań związanych z wyborami funkcjonowanie systemu demokratycznego w państwie członkowskim wymaga zbierania przez partie polityczne danych osobowych dotyczących poglądów politycznych obywateli, można zezwolić na przetwarzanie tych danych z uwagi na względy interesu publicznego pod warunkiem ustanowienia odpowiednich zabezpieczeń.* Analogiczne zastrzeżenie należy uwzględnić przy przetwarzaniu danych osobowych przez podmiot trzeci, który bierze udział w organizacji wyborów. Udostępnienie danych w formie przewidzianej w ww. rozporządzeniu może stanowić podstawę odpowiedzialności wójtów, burmistrzów i prezydentów miasta za naruszenie przepisów dotyczących ochrony danych osobowych.

W związku z powyższym, w sytuacji gdy zostaną zarządzane wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2020 roku, w których organizację będzie zaangażowana Poczta Polska S.A., dane ze spisu wyborców przekazywane tej Spółce trzeba będzie zabezpieczyć hasłem. Należy bowiem przyjąć, że w akcie prawnym niższego rzędu nie można wyłączać ogólnych zasad postępowania z danymi osobowymi, wynikających z przepisów rangi ustawowej oraz z powszechnie obowiązujących przepisów rozporządzeń wydawanych przez właściwe organy Unii Europejskiej.

Natalia Krupa
radca prawny

Rafał Wróbel
radca prawny